



Брюксел, 10.6.2016 г.
COM(2016) 380 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

**относно усилията на държавите членки през 2014 г. за постигане на устойчив
баланс между риболовния капацитет и възможностите за риболов**

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И ДО СЪВЕТА

относно усилията на държавите членки през 2014 г. за постигане на устойчив баланс между риболовния капацитет и възможностите за риболов

ВЪВЕДЕНИЕ

В съответствие с Регламент (ЕС) № 1380/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. относно общата политика в областта на рибарството (наричан по-нататък „основен регламент за ОПОР“)¹ от държавите членки се изисква да изготвят годишен доклад за състоянието на риболовния капацитет на техните флотове по отношение на възможностите за риболов. За да се улесни възприемането на общ подход в рамките на Съюза, тези национални доклади относно флотовете се изготвят в съответствие с насоките за анализ на баланса между риболовния капацитет и възможностите за риболов в съответствие с член 22 от Регламент (ЕС) № 1380/2013 на Европейския парламент и на Съвета относно общата политика в областта на рибарството (наричани по-нататък „насоките на Комисията“), приети от Комисията през 2014 г.² Освен това, ако дадена държава членка установи структурен дисбаланс, тя трябва да изготви и представи план за действие за засегнатия сегмент (или сегменти), в който се определят целите и средствата на адаптирането, както и ясен график за изпълнението му. Въз основа на тези национални доклади относно флотовете³ Комисията изготвя доклад относно усилията на държавите членки за постигане на устойчив баланс между риболовния капацитет и възможностите за риболов. Настоящият доклад обхваща 2014 година.

Годишни доклади и планове за действие на държавите членки

Всички 23 крайбрежни държави членки представиха докладите си за 2014 г. на Комисията. Тя отправи искане към Научния, технически и икономически комитет по рибарство (наричан по-нататък „НТИКР“) да предостави анализ на баланса между капацитета на флота и възможностите за риболов, използвайки стандартизиран подход за всички сегменти на флота на ЕС⁴. Всички показатели за баланса,

¹ Член 22, параграф 4 от Регламент (ЕС) № 1380/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. относно общата политика в областта на рибарството, за изменение на регламенти (ЕО) № 1954/2003 и (ЕО) № 1224/2009 на Съвета и за отмяна на регламенти (ЕО) № 2371/2002 и (ЕО) № 639/2004 на Съвета и Решение 2004/585/ЕО на Съвета (ОВ L 354, 28.12.2013 г., стр. 22).

² COM(2014) 545 final.

³ Вж. http://s-antares.fish.cec.eu.int/front/index.cfm?method=FM_Reporting.AnnualReport

⁴ Научен, технически и икономически комитет по рибарство (НТИКР) — Оценка на показателите за баланса за основните сегменти на флота и преглед на националните доклади относно усилията на държавите членки за постигане на баланс между капацитета на флота и възможностите за риболов (НТИКР-15-15),

предоставени и използвани от експертните работни групи 15—17 на НТИКР, са изчислени в съответствие с насоките на Комисията.

НТИКР заключи, че държавите членки са положили значителни усилия при изготвянето на националните си доклади. Въпреки това анализът на националните доклади показва, че не във всички случаи е било възможно изчисляване на показателите за всички сегменти на флотовете. Това се дължи на липсата на данни или — по отношение на икономическите и техническите показатели — на групирането на сегменти (което се прави с цел да се гарантира защитата на търговската тайна). Недостигът на данни води до трудности при изчисляването на показателите за баланса на сегментите на флотовете и ги прави ненадеждни или непредставителни. НТИКР отбелязва, че за да бъдат показателите по-подходящи и с по-голям обхват, държавите членки трябва да предоставят по-изчерпателни набори от данни с по-голямо покритие на сегментите на флотовете и по-аналитична оценка на рибните запаси, което налага необходимостта биологичните данни и данните от проучвания да се събират съгласно рамката за събиране на данни (наричана по-нататък „РСД“)⁵. Освен това, за да бъдат показателите по-подходящи и с по-голям обхват, по-важни са данните за улова, отколкото за разтоварванията. Тези данни могат да се свържат с данните за изхвърлянето на улов в корабните дневници, т.е. данните, събрани съгласно Регламент (ЕО) № 1224/2009 на Съвета от 20 ноември 2009 г. за създаване на система за контрол на Съюза за гарантиране на спазването на правилата на общата политика в областта на рибарството⁶ (наричан по-нататък „Регламент за контрол“) и използвани в РСД. Друг проблем е липсата на подходящо географско разделение за данните за улова и за риболовното усилие в Средиземноморието, която прави невъзможно установяването на връзка между капацитета и риболовното усилие и в крайна сметка — с възможностите за риболов. Проблемни са и данните за малките риболовни стопанства, тъй като държавите членки не събират данни за тях в същата степен като за другите сегменти на флота. В резултат на това малките риболовни стопанства като цяло не се следят по отношение на риболовното усилие, разтоварването и улова. Анализът показва, че някои сегменти на флота, като например траулерите, са икономически зависими от запасите, при които се практикува риболов над равнищата на максималния устойчив улов. В анализа се потвърждава и ниската степен на използване на корабите в много държави членки.

https://stecf.jrc.ec.europa.eu/documents/43805/1166222/2015-10_STECF+15-15+-+Balance+capacity_JRC97991.pdf

⁵ Регламент (ЕО) № 199/2008 на Съвета от 25 февруари 2008 г. за установяване на общностна рамка за събиране, управление и използване на данни в сектор „Рибарство“ и за подкрепа на научните консултации във връзка с Общата политика в областта на рибарството (ОВ L 60, 5.3.2008 г., стр. 1).

⁶ Регламент (ЕО) № 1224/2009 на Съвета от 20 ноември 2009 г. за създаване на система за контрол на Съюза за гарантиране на спазването на правилата на общата политика в областта на рибарството, за изменение на регламенти (ЕО) № 847/96, (ЕО) № 2371/2002, (ЕО) № 811/2004, (ЕО) № 768/2005, (ЕО) № 2115/2005, (ЕО) № 2166/2005, (ЕО) № 388/2006, (ЕО) № 509/2007, (ЕО) № 676/2007, (ЕО) № 1098/2007, (ЕО) № 1300/2008, (ЕО) № 1342/2008 и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 2847/93, (ЕО) № 1627/94 и (ЕО) № 1966/2006 (ОВ L 343, 22.12.2009 г., стр. 1).

Тези наблюдения дават основание за продължаване на активното управление на капацитета на флота, а при необходимост — и за извършване на корекции. Държавите членки следва да продължават да полагат усилия за оптимизиране на риболовния капацитет на своите флотове с цел да постигнат тяхната икономическа жизнеспособност и устойчивото експлоатиране на морските биологични ресурси.

Съгласно общата политика в областта на рибарството от държавите членки се изисква да въведат мерки за адаптиране на риболовния капацитет на своите флотове към възможностите си за риболов в дългосрочен план. При наличието на конкретни сегменти с установен структурен свръхкапацитет планът за действие за намаляване на дисбаланса е прозрачно и ефективно средство за уравниряване на капацитета на риболовния флот с възможностите за риболов в дългосрочен план.

През 2015 г. плановете за действие на държавите членки са повече в сравнение с 2014 г. Въз основа на биологични, икономически или технически показатели и/или допълнителна информация, общо 17 държави членки⁷ определиха сегменти на флотове си, които считат за небалансирани или показващи признаци на дисбаланс и следователно изискват планове за действие в съответствие с насоките на Комисията. Други 5 държави членки⁸ заключиха, че при сегментите на техните флотове няма ясно доказан дисбаланс и не представиха планове за действие.

В този контекст годишният доклад изпълнява важна роля. Съгласно Регламент (ЕС) № 508/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. за Европейския фонд за морско дело и рибарство (наричан по-нататък „Регламент за ЕФМДР“)⁹ представянето на национален доклад относно баланса между риболовния капацитет и възможностите за риболов в съответствие с насоките на Комисията е предварително условие за одобряване по оперативната програма по ЕФМДР. Освен това специфичните мерки, финансирани от ЕФМДР, като например окончателното преустановяване на дейност, подмяната на двигатели или подпомагането на млади рибари за започване на дейност, могат да бъдат подпомагани по линия на ЕФМДР само в сегментите на флота, където има установен свръхкапацитет (в случай на окончателно преустановяване) или когато не е налице структурен свръхкапацитет (за подмяна на двигатели и подпомагане на млади рибари за започване на дейност).

⁷ България, Дания, Германия, Ирландия, Испания, Франция, Хърватия, Италия, Кипър, Латвия, Литва, Малта, Полша, Португалия, Словения, Швеция и Обединеното кралство. Плановете за действие са достъпни чрез хипервръзката, посочена в приложение VI.

⁸ Белгия, Естония, Нидерландия, Румъния, Финландия.

⁹ Вж. приложение IV към Регламент (ЕС) № 508/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. за Европейския фонд за морско дело и рибарство и за отмяна на регламенти (ЕО) № 2328/2003, (ЕО) № 861/2006, (ЕО) № 1198/2006 и (ЕО) № 791/2007 на Съвета и Регламент (ЕС) № 1255/2011 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 149, 20.5.2014 г., стр. 1).

По този начин плановете за действие дават възможност на държавите членки да определят мерките (включително окончателното преустановяване на дейност), предвидени за намаляване на риболовния капацитет на сегментите, при които има дисбаланс с възможностите за риболов. През следващите няколко години подпомагането по линия на ЕФМДР на мерките за окончателно преустановяване на дейност ще спомогне за намаляването на капацитета на флота на ЕС, вследствие на което ще се облекчи натискът върху морските ресурси.

СЪСТОЯНИЕ НА КАПАЦИТЕТА НА РИБОЛОВНИЯ ФЛОТ В СЪЮЗА

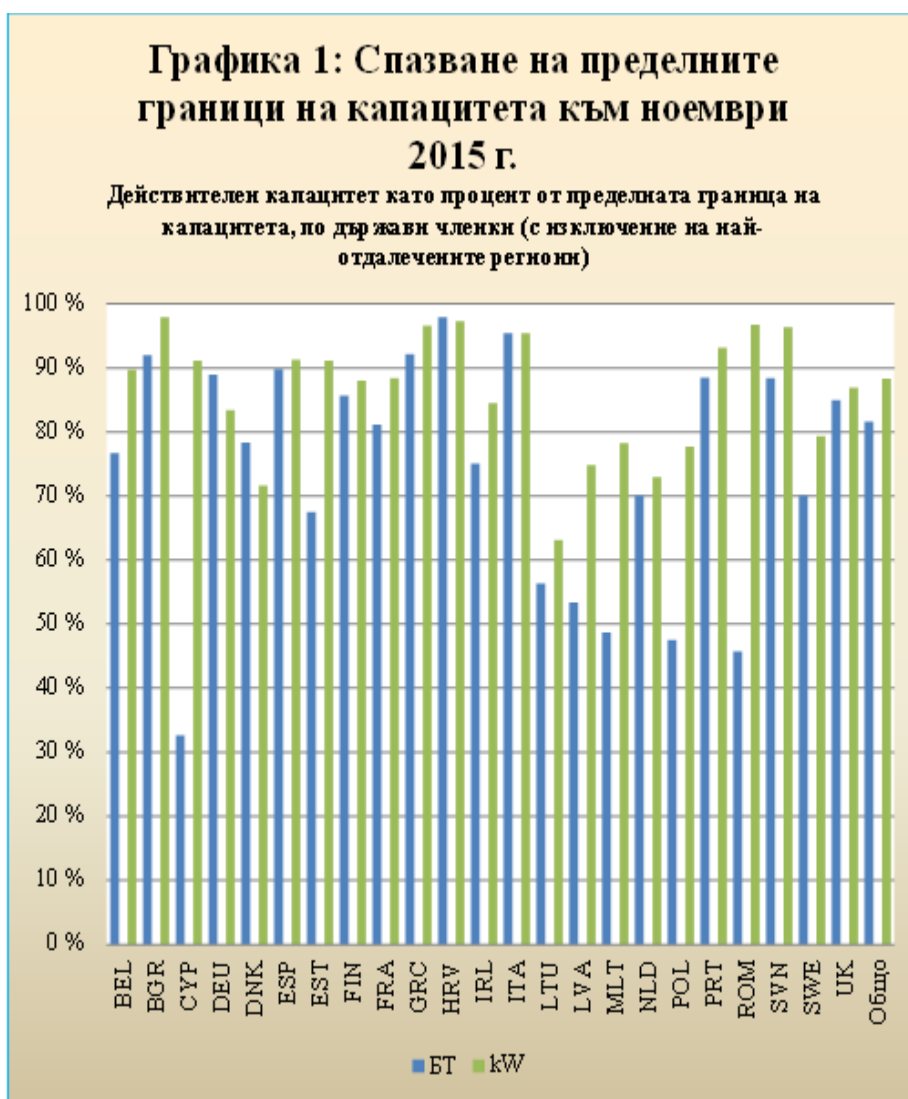
Общата политика в областта на рибарството (наричана по-нататък „ОПОР“) също така изисква от държавите членки да гарантират, че от 2014 г. риболовният капацитет на техните флотове остава в пределните граници, определени в приложение II към Регламент (ЕС) № 1380/2013. Както е отбелязано по-горе, капацитетът на флота продължава да намалява. Следвайки тенденцията през последните десет години (вж. приложения III и IV), от януари 2014 г. до ноември 2015 г. риболовният капацитет на 28-те държави — членки на ЕС, е намалял с 0,8 % в киловати (kW) и с 1,3 % в брутен тонаж (БТ) (вж. приложение I).

Към ноември 2015 г. в регистъра на риболовния флот на ЕС са били вписани 85 065 кораба с общ капацитет от 1 627 125 БТ и 6 474 617 kW. Това показва, че през 2015 г. броят кораби е намалял с 0,6 % (с изключение на най-отдалечените региони) (вж. приложение I). Риболовният капацитет на флота на ЕС е бил с 18,42 % под пределните граници на капацитета за тонажа и с 11,60 % под тези за мощността (вж. графика 1). За най-отдалечените региони на ЕС, представляващи около 5,4 % от целия флот на ЕС, през периода от януари 2014 г. до ноември 2015 г. капацитетът на флота е намалял с 0,1 % в брутен тонаж и се е увеличил с 0,9 % в kW (вж. приложение V).

За да се гарантира точността на измерванията в регистъра на флота, в съответствие с Регламента за контрол държавите членки са длъжни от януари 2012 г. редовно да сертифицират новите двигатели, двигателите за замяна и технически модифицираните двигатели с мощност над 120 kW за корабите, за които се прилага режим на риболовно усилие, а от януари 2013 г. — за всички кораби. Освен това, в съответствие с Регламента за контрол, държавите членки трябва да предприемат проверка на данните въз основа на плановете за статистически извадки. Аналогично, когато информацията покаже, че мощността на двигателя е по-голяма от мощността, посочена в разрешението за риболов на съответния кораб, държавите членки следва да предприемат физически проверки.

Към края на декември 2015 г. плановете за статистически извадки за проверка на мощността на двигателя са били приети в осемнадесет държави членки¹⁰.

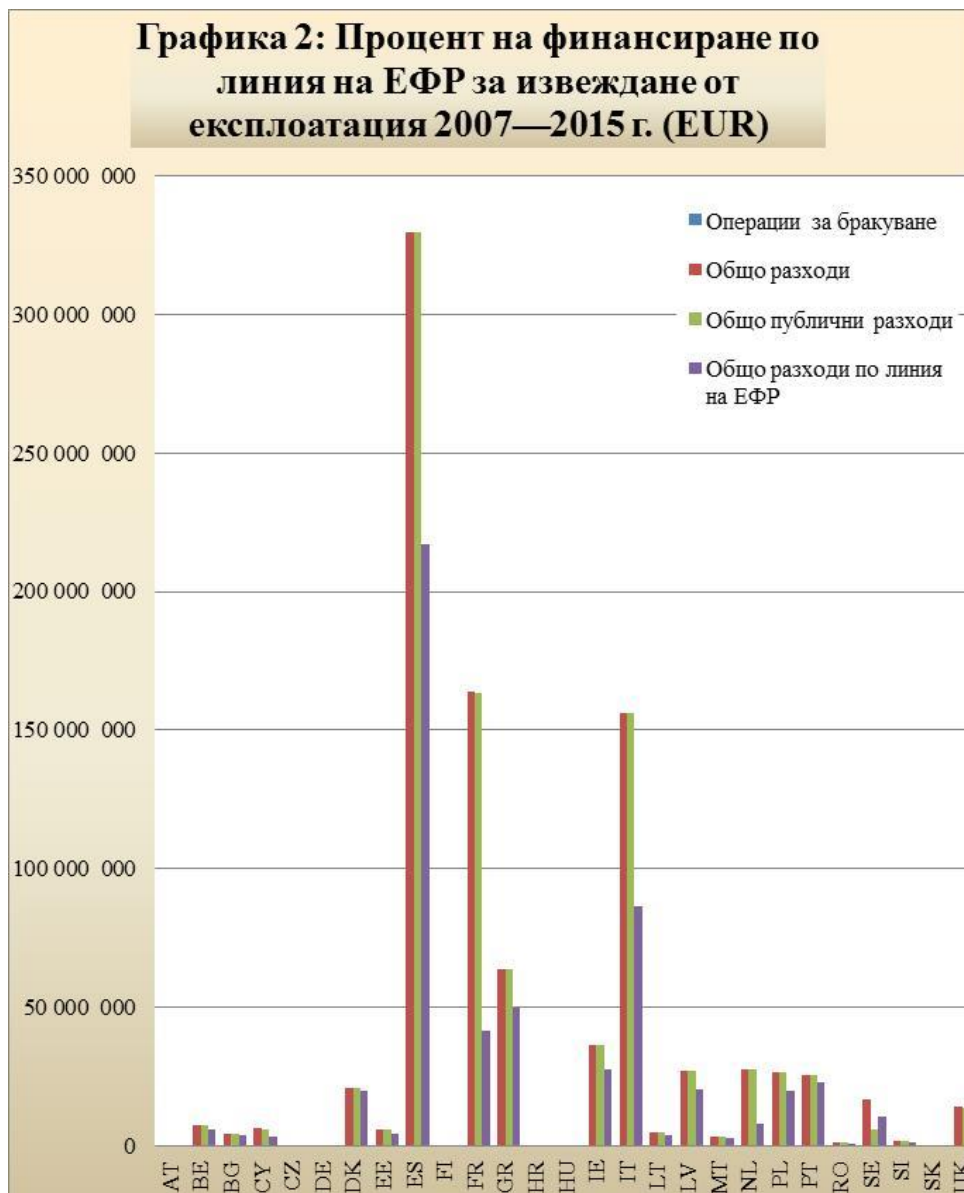
В резултат на 16 предварителни административни процедури, предприети от ЕС, Комисията е получила от държавите членки всички плановете за статистически извадки за мощността на двигателите. В момента Комисията извършва одити, чиято цел е да се проследи ефективното прилагане на тези плановете.



В периода 2007—2015 г. държавите членки са използвали мерките за окончателно преустановяване по линия на Европейския фонд за рибарство (наричан по-нататък „ЕФР“), за да изведат от експлоатация кораби от своите флотове и да намалят капацитета им (вж. графика 2). Между 2007 г. и 31 май 2015 г. с публично подпомагане от експлоатация са изведени 4267 кораба, като общите публични разходи възлизат на

¹⁰ Белгия, България, Дания, Германия, Естония, Ирландия, Испания, Франция, Хърватия, Кипър, Латвия, Литва, Нидерландия, Полша, Португалия, Финландия, Швеция и Обединеното кралство.

почти 935 млн. евро, от които 546 млн. евро са от ЕФР (вж. приложение VII)¹¹. Корабите, изведени от експлоатация с подпомагане от ЕФР, не могат да бъдат заменени, с което се гарантира намаляването на общия капацитет на флота. Още 2077 кораба (88 014,37 БТ — 215 320,6 kW) са отстранени от флота без публично подпомагане, но изтегленият без такова подпомагане капацитет е възможно да бъде възстановен.



¹¹ Вж. член 40 от Регламент (ЕО) № 498/2007 на Комисията от 26 март 2007 г. за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕО) № 1198/2006 на Съвета относно Европейския фонд за рибарство (ОВ L 120, 10.5.2007 г., стр. 1).

Флотове в най-отдалечените региони на Франция, Португалия и Испания също са под съответните пределни граници на капацитета. Тези флотове (с общ брой на риболовните кораби 4562) се разглеждат отделно от континенталните флотове в приложение II към Регламент (ЕО) № 1380/2013. През ноември 2015 г. общите пределни граници за най-отдалечените региони са отбелязали незначителен спад (-1,4 %).

РЕГИОНАЛНА ОЦЕНКА

СЕВЕРОИЗТОЧНА ЧАСТ НА АТЛАНТИЧЕСКИЯ ОКЕАН

Вследствие на тенденцията от последните години риболовният капацитет по отношение на брутния тонаж (наричан по-нататък „БТ“) и киловатите (наричани по-нататък „kW“) като цяло е намалял. НТИКР посочва, че стойностите за периода 2009—2013 г. за повечето сегменти на флота в североизточната част на Атлантическия океан, за които е било възможно да се изчислят стойностите на икономическия, техническия и биологичния показател, постепенно са показвали по-малък дисбаланс между риболовния капацитет и възможностите за риболов. В североизточната част на Атлантическия океан, Северно море и Балтийско море риболовът като цяло се движи по посока на максималния устойчив улов (наричан по-нататък „МУУ“). Вероятна причина за това може да е и непрекъснатото намаляване на пределните граници на капацитета на флота, постигнато през последните години.

СРЕДИЗЕМНО МОРЕ И ЧЕРНО МОРЕ

Състоянието на запасите в Средиземно море и Черно море показва, че почти 92 % от включените в оценката запаси са предмет на прекомерен улов. Във връзка с това държавите членки са представили на Комисията редица планове за действие с цел справяне със ситуацията на дисбаланс. Що се отнася до икономическите показатели, НТИКР посочва, че тенденциите през 2009—2013 г. са били към подобряване на резултатите за повечето сегменти на флота. Стойностите на съотношението кораби/използване показват увеличаващ се дисбаланс за повечето сегменти на флота, оценени по време на този период.

СТАНОВИЩА ВЪЗ ОСНОВА НА ДОКЛАДИТЕ НА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ И АНАЛИЗА НА НТИКР

Въз основа на анализа на НТИКР могат да се направят следните заключения:

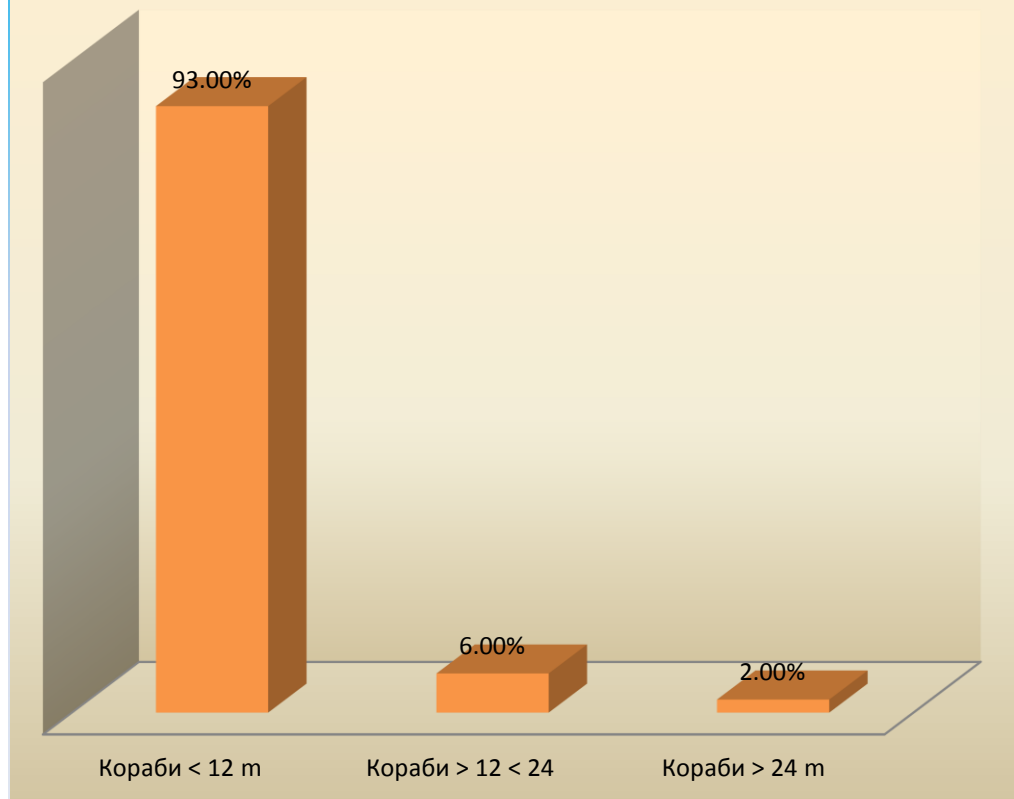
1. Постигнато е значително подобрение на качеството на представените национални доклади. Въпреки това, с цел да се повиши съгласуваността на стойностите на получените показатели, е необходимо подобряване на обхвата и качеството на показателите за баланса и по-специално на биологичните показатели.
2. Анализът на НТИКР показва, че изчисляването на някои от показателите за всички сегменти на флота не е било възможно поради липса на данни или — в случая на икономическите и техническите

показатели — поради групиране на сегменти, което се прави с цел защита на търговската тайна.

3. През 2014 г. се наблюдава цялостно увеличаване на броя на сегментите на флота, за които държавите членки са установили структурен свръхкапацитет. В резултат на това държавите членки представиха 17 плана за действие, които съдържат целите на адаптирането и средствата за постигане на баланс между риболовния капацитет и възможностите за риболов, както и ясен график за изпълнението им. Държавите членки избраха разнообразни мерки за намаляване на капацитета, включително въвеждането на прехвърляеми риболовни концесии или окончателно преустановяване, подпомагано по линия на ЕФМДР.
4. Като част от одобряването по оперативната програма по ЕФМДР въвеждането на предварително условие за представяне на доклад относно флота в съответствие с насоките на Комисията засили връзката между финансирането от ЕС и спазването на правилата на ОПОР.
5. Общият преглед на флота на ЕС показва ниска степен на използване на корабите. В някои държави членки равнището е малко по-високо. Най-високи нива на бездействие се наблюдават във флотове от дребномащабни кораби, т.е. кораби с дължина под 12 m. Общо 93 % от бездействащите кораби са с дължина под 12 m, като корабите между 12 m и 24 m представляват 6 %, а тези с дължина над 24 m са по-малко от 2 % от бездействащите кораби (вж. графика 3)¹².

¹² *Източник: Оценка на показателите за баланса за основните сегменти на флота и преглед на националните доклади относно усилията на държавите членки за постигане на баланс между капацитета на флота и възможностите за риболов (НТИКР-15-15, стр. 99).

Графика 3: Процент на бездействиящите кораби в ЕС



6. Като цяло през последните години се наблюдава значителен напредък в усилията за постигане на баланс между риболовния капацитет и възможностите за риболов в целия ЕС. Намаляването на капацитета на флота през последните години е спомогнало за подобряване на състоянието на свръхексплоатираните рибни запаси, в резултат на което рибарството се е преориентирало към целите на МУУ. Освен това, по-доброто прилагане на насоките е спомогнало да се подобри анализът на дисбаланса в различните флотове. От докладите на държавите членки обаче става ясно, че са необходими допълнителни усилия за намаляване на установените дисбаланси за определени сегменти на флота, особено в Средиземно море.